

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41CoCsp/7/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716210949
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miriam Boborová Sninská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6716210949.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miriam Boborovej Sninskej a členov senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a JUDr. Janky Boroškovej, v právnej veci žalobcu Ing. D. G. H., E., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. nábrežie 4, XXX XX V., proti žalovanému ADMIN CREDIT s.r.o., so sídlom Revoluční 1403/28, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 04050932, Česká republika, právne zastúpenému spoločnosťou L.I.B. legal s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 47 237 546, o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, neexistencie záložného práva a zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen sp.zn. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 7. mája 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen sp.zn. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 7. mája 2019 v napadnutej časti prvej výrokovej vety, ktorou zamietol žalobu o určenie neexistencie záložného práva a druhej výrokovej vety o nároku na náhradu trov konania **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu **100 %.**

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom prvou výrokovou vetou žalobu žalobcu zamietol a druhou výrokovou vetou žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania na účet právneho zástupcu žalovaného.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou zo dňa 12.09.2016 doručenu súdu dňa 13.09.2016 pôvodne domáhal určenia neplatnosti úverovej zmluvy č. 281/11 zo dňa 29.11.2011, uzatvorenej medzi žalobcom a spoločnosťou Tatra credit, a.s. v znení dodatku č. 1 zo dňa 21.02.2012, dodatku č. 2 zo dňa 09.04.2012, dodatku č. 3 zo dňa 07.06.2012, dodatku č. 4 zo dňa 25.09.2012, dodatku č. 5 zo dňa 27.11.2012, dodatku č. 6 zo dňa 29.05.2013, dodatku č. 7 zo dňa 23.07.2013, dodatku č. 8 zo dňa 29.11.2013, dodatku č. 9 zo dňa 04.12.2013, dodatku č. 10 zo dňa 28.05.2014 a dodatku č. 11 zo dňa 24.02.2015, určenia, že záložné právo neexistuje, zaplatenia primeraného zadost'učinenia a náhrady trov konania. V časti vyhlásenia neplatnosti úverovej zmluvy a jej dodatkov súd prvej inštancie konanie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzatvoril dňa 29.11.2011 úverovú zmluvu č. XXX/XX, na základe ktorej právny predchodca žalovaného poskytol žalobcovi úver vo výške 6.500,-- Eur splatný v splátkach za 6, resp. 7 mesiacov. V ten istý deň zmluvné strany uzatvorili aj zmluvu o záložnom práve č. 281/11. Žalobca neskôr s právnym predchodcom žalobcu spoločnosťou Tatra credit, a.s. uzavrel spolu 11 dodatkov k zmluve.

3. Súd prvej inštancie v predmetnej veci rozhodol rozsudkom č.k. 17Csp/46/2016 zo dňa 21.06.2018 tak, že žalobe žalobcu vyhovel, t.j. určil, že záložné právo na predmetnej nehnuteľnosti neexistuje, priznal

mu primerané finančné zadosťučinenie a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania. Predmetný rozsudok bol uznesením odvolacieho súdu sp.zn. 41Co/42/2018-391 zo dňa 23.01.2019 zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Súd prvej inštancie po opätovnom posúdení predmetnej veci úverovú zmluvu uzavretú medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného spoločnosťou Tatra credit a.s. posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že v konaní nebolo žalovaným, ktorý je právnym nástupcom pôvodného veriteľa vyvrátené, že by úverová zmluva, či jej dodatky, ako aj záložná zmluva neboli individuálne dohodnuté v zmysle, že by ich žalobca mal možnosť pred podpisom ovplyvniť, súd prvej inštancie tieto vyhodnotil ako formulárové zmluvy. Následne súd prvej inštancie pristúpil k hodnoteniu záložnej zmluvy z hľadiska podmienok stanovených ustanoveniami spotrebiteľského práva ako neprijateľných podmienok. Poukázal na to, že v predchádzajúcom prvoinštančnom rozsudku založil svoje rozhodovanie na právnej úvahe, že zabezpečenie záväzku vo výške 7.670,-- Eur záložnou zmluvou, v ktorej záloh predstavujú nehnuteľnosti v hodnote minimálne 66.000,-- Eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, hoci táto je výslovne do príkladného výpočtu neprijateľných zmluvných podmienok pridaná s účinnosťou až od 13.06.2014, nakoľko táto podmienka mala materiálne aj predtým charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky spôsobujúci hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože tieto sú vymenované iba príkladmo a iba najvypuklejšie a najčastejšie sú výslovne vymenované. Uviedol, že odvolací súd vyslovil právny názor, že súd rozhoduje na základe hmotnoprávných predpisov účinných v čase podpisu zmluvy a vzhľadom na to, že súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu žalobu žalobcu zamietol.

5. Nakoľko súd prvej inštancie nevidel v záložnej zmluve porušenie spotrebiteľského práva, nepriznal žalobcovi ani primerané finančné zadosťučinenie za porušenie jeho práv podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

6. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a žalovanému priznal plnú náhradu trov konania.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vychádza zo skutkového stavu uvedeného v skoršom rozsudku zrušenom Krajským súdom v Banskej Bystrici, pričom uviedol, že úverová zmluva, dodatky k nej, ako aj záložná zmluva sú spotrebiteľskými zmluvami a neboli individuálne dojednané, súd zopakoval svoju skoršiu úvahu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podľa ktorej si veriteľ ako dodávateľ nechal zabezpečiť úver záložným právom k nehnuteľnosti mnohonásobne vyššej hodnoty ako istina úveru s tým, že tento právny názor vyvrátil odvolací súd v zrušujúcom uznesení a ďalšie úvahy súdu prvej inštancie, na základe ktorých žalobu zamietol sa v napadnutom rozsudku nenachádzajú. Z uvedených dôvodov vyslovil, že napadnutý rozsudok nezodpovedá kritériám podľa § 220 ods. 2 CSP.

8. Žalobca ďalej v odvolaní uviedol, že tak obligačná pohľadávka, ako aj záložné právo sa premičali. Uviedol, že ak by bolo možné považovať úverovú zmluvu a jej dodatky za platné právne úkony, splatnosť poslednej splátky nastala dňa 29.08.2018 a právo na zaplatenie poslednej splátky sa teda premičalo dňa 29.08.2018. Vyslovil názor, že ak by sa vychádzalo zo začiatku plynutia premičacej doby záložného práva od oznámenia o začatí jeho výkonu, ktorý oznámil dňa 19.05.2016, záložné právo by sa premičalo dňa 19.05.2019 po vydaní napadnutého rozsudku. Z uvedeného dôvodu žalobca uviedol, že námietku premičania uplatňuje až súčasne s podaním odvolania. Poukázal na vyslovený názor v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21Cdo 2185/2009 a uviedol, že premičanie je relevantné len v prípade, ak vôbec nejaká obligačná pohľadávka existuje a že o obligačnej pohľadávke sa nevedie a ani v minulosti nevedol relevantný spor. Žalobca nakoniec v odvolaní vyjadril svoj nesúhlas s právnym posúdením, že mu nepatrí primerané finančné zadosťučinenie a s rozhodnutím o nároku na náhradu trov konania. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určí, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom územíXXXX, obec XXX okres XXXX pozemky, parcely registraXXX, parcelné čísloXXX, druh pozemku zastavané plochy

a nádvorí, výmera A.m², parcelné číslo V., druh pozemku záhrady, výmera XXX“), 2, stavba na parcele číslo XXX, -- so súpisným číslom T. druh stavby rodinný dom, všetky zapísané na liste vlastníctva č. XX. Krajský vedenom Okresným úradom Zvolen (ďalej len „nehnutelnosti zapísané na LV č. Y.), vo výlučnom vlastníctve žalobcu neexistuje, žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 700,-- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobca má nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania.

9. K odvolaniu žalobcu vyjadrenie podané nebolo.

10. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací podľa § 34 CSP, prejednal odvolanie žalobcu v rozsahu danom ustanovením § 379 CSP, rešpektujúc svoju viazanosť odvolacími dôvodmi podľa ust. § 380 CSP, nenariadil pojednávanie, pretože nepovažoval za potrebné doplniť alebo zopakovať dokazovanie (ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu v časti, ktorou súd prvej inštancie zmietol žalobu o určenie neexistencie záložného práva a druhej výrokovej vety nie je dôvodné, a preto podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v tejto napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

11. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobou zo dňa 12.09.2016 sa žalobca domáhal určenia neplatnosti úverovej zmluvy č. 281/11 zo dňa 29.11.2011 uzatvorenej medzi žalobcom a spoločnosťou Tatra credit, a.s. v znení dodatkov 1. až 11, určenia, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, -- vo výlučnom vlastníctve žalobcu neexistuje, zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 700,-- Eur a náhrady trov konania. Vzhľadom na to, že žalobca vzal v časti o určenie neplatnosti úverovej zmluvy žalobu späť, súd prvej inštancie uznesením sp.zn. 17Csp/46/2016-115 zo dňa 19.06.2017 v tejto časti konanie zastavil.

12. Odvolací súd ďalej z obsahu spisu zistil, že žalobca s právnym predchodcom žalovaného Tatra credit, a.s. dňa 29.11.2011 uzavrel úverovú zmluvu č. 281/11 a následne k tejto zmluve uzavreli dodatky č. 1 až 11. Z úverovej zmluvy vyplýva, že právny predchodca žalovanému poskytol bezúčelový úver vo výške 6.500,-- Eur s čerpaním od 29.11.2021 s dobou splatnosti 6 mesiacov a konečnou splatnosťou úveru dňa 29.05.2012. Zmluvné stany si v úverovej zmluve dohodli RPMN vo výške 50,91 %, priemernú RPMN vo výške 29,30 %, ročnú úrokovú sadzbu vo výške 36 % ročne, mesačnú úrokovú sadzbu vo výške 3 %, dennú úrokovú sadzbu vo výške 0,10 %, výšku úveru s navýšením 7.670,-- Eur, celkové náklady vo výške 1.300,-- Eur, poplatok za poskytnutie úveru vo výške 130,-- Eur, spôsob zabezpečenia úveru zriadením záložného práva k nehnuteľnosti do hodnoty 77.000,-- Eur. V článku II. zmluvy dlžník - žalovaný vyhlásil, že svojim vlastnoručným podpisom tejto úverovej zmluvy potvrdzuje, že si pri podpise tejto úverovej zmluvy prepočítal a prevzal v hotovosti peňažné prostriedky vo výške 6.500,-- Eur. Z článku VII. ods. 2) zmluvy o úvere vyplýva, že ak sa zníži hodnota predmetu zabezpečenia úveru tak, že zabezpečenie pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi sa stane nedostatočným, vyhradzuje si veriteľ právo žiadať od dlžníka, aby zabezpečenie pohľadávky bez zbytočného odkladu doplnil. Ak tak dlžník neurobí do 7 dní od doručenia písomnej žiadosti veriteľa o doplnenie zabezpečenia pohľadávky - veriteľ je oprávnený po uplynutí lehoty na doplnenie zabezpečenia pohľadávky, vyhlásiť úver za predčasne splatný v celom jeho zostatku spolu s príslušenstvom. Za zníženie hodnoty predmetu zabezpečenia úveru sa považujú najmä dôvody vymenované v tomto odseku pod písmenami a) až j). Z článku VII. ods. 4) úverovej zmluvy vyplýva, že ak predmet zabezpečenia úveru nie je poistený alebo poistné nie je vinkulované v prospech veriteľa, je veriteľ oprávnený vyhlásiť úver za okamžite splatný v celom jeho zostatku spolu s príslušenstvom, pričom nezaniká nárok veriteľa na zmluvnú pokutu. Z článku X. úverovej zmluvy vyplýva, že v tejto časti zmluvy si zmluvné strany dohodli zmluvné pokuty v prípade omeškania dlžníka so splatením úveru. V článku XX., ods. 2) úverovej zmluvy sa zmluvné strany v zmysle § 262 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník dohodli, že ich právny vzťah vyplývajúci z tejto úverovej zmluvy sa spravuje ustanoveniami zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov. Podľa článku XX., ods. 12) veriteľ nie je viazaný účelom platby, ktorú stanoví dlžník, veriteľ je oprávnený započítať platbu dlžníka na svoje pohľadávky voči dlžníkovi v tomto poradí: na záväzky dlžníka voči veriteľovi, ktoré vznikli z iného právneho dôvodu, než z úverovej zmluvy (najmä z titulu náhrady škody, bezdôvodného obohatenia), ďalej na zmluvné pokuty, na poplatky za úkony a služby podľa platného sadzobníka, na príslušenstvo úveru vrátane sankcií, ako zmluvných pokút, ďalej na splátky úveru, a to v poradí najskôr na úroky a náklady, až potom na istinu. Platba sa započíta v uvedenom poradí vždy s najstaršou splátkou neuhradenej pohľadávky. Veriteľ je oprávnený zarátat platbu dlžníka na svoje pohľadávky voči dlžníkovi i v inom, než vyššie uvedenom poradí. V takomto

prípade skutočnosť o inom poradí započítania platieb dlžníka do pohľadávok veriteľa, ktoré má voči dlžníkovi, je veriteľ povinný písomne oznámiť dlžníkovi v lehote do 15 dní od započítania. V článku XXI. úverovej zmluvy si zmluvné strany dohodli splátkový kalendár, z ktorého vyplýva, že prvá až šiesta splátka pozostáva z príslušenstva úveru a poslednú siedmu splátku tvorí istina poskytnutého úveru.

13. Z dodatku č. 1 k úverovej zmluve zo dňa 21.02.2012 vyplýva, že úver bol navýšený o sumu 4.000,-- Eur, splatnosť sa nemenila a bola stanovená do 29.05.2012, tým sa úver s navýšením zmenil na sumu 12.061,56 Eur. Z dodatku č. 2 k úverovej zmluve zo dňa 19.04.2012 vyplýva, že úver bol navýšený o 3.500,-- Eur, splatnosť sa predĺžila o 6 mesiacov a splatnosť úveru s príslušenstvom bola stanovená do 29.11.2012, tým sa úver s navýšením zmenil na sumu 18.221,08 Eur. Z dodatku č. 3 zo dňa 07.06.2012 k úverovej zmluve vyplýva, že úver bol navýšený o sumu 6.000,-- Eur, čím sa zmenil na konečnú sumu vo výške 25.251,27 Eur, splatnosť úveru sa nemenila a ostala stanovená do 29.11.2012. Z dodatku č. 4 zo dňa 25.09.2012 k úverovej zmluve vyplýva, že suma úveru bola navýšená o 5.000,-- Eur, čím sa úver zmenil na sumu vo výške 30.571,-- Eur, splatnosť sa nemení a ostala stanovená do 29.11.2012. Z dodatku č. 5 zo dňa 27.11.2012 k úverovej zmluve vyplýva, že týmto dodatkom bola predĺžená lehota splatnosti o 6 mesiacov, čím sa suma úveru navýšila na sumu 35.071,-- Eur a splatnosť úveru s príslušenstvom bola stanovená do 29.05.2013. Z dodatku č. 6 zo dňa 29.05.2013 k úverovej zmluve vyplýva, že bola po vzájomnej dohode predĺžená lehota splatnosti o 6 mesiacov, čím sa úver navýšil na sumu 39.571,-- Eur a splatnosť úveru s príslušenstvom bola stanovená do 29.11.2013. Z dodatku č. 7 zo dňa 23.07.2013 vyplýva, že úver bol navýšený o sumu 11.300,-- Eur, čím sa pohľadávka navýšila na sumu 50.771,05 Eur, splatnosť úveru s príslušenstvom sa nemenila a bola stanovená do 29.11.2013. Z dodatku č. 8 zo dňa 29.11.2013 vyplýva, že doba splatnosti úveru bola predĺžená o 6 mesiacov, čím sa úver navýšil na sumu 55.127,05 Eur a splatnosť úveru s príslušenstvom bola stanovená do 29.05.2014. Z dodatku č. 9 zo dňa 04.12.2013 vyplýva, že úver bol navýšený o sumu 12.000,-- Eur, čím sa pohľadávka navýšila na sumu 67.118,37 Eur, splatnosť úveru sa nemenila a bola stanovená do 28.05.2014. Z dodatku č. 10 zo dňa 28.05.2014 vyplýva, že doba splatnosti úveru bola dohodou predĺžená o 6 mesiacov, čím sa úver navýšil na sumu 71.465,37 Eur a splatnosť úveru s príslušenstvom bola stanovená do 28.11.2014. Z dodatku č. 11 zo dňa 24.02.2015 vyplýva, že úver bol navýšený o sumu 15.000,-- Eur a predĺžený o 6 mesiacov, čím sa suma navýšila na 90.827,61 Eur a splatnosť úveru s príslušenstvom bola stanovená do 29.08.2015. Súčasťou všetkých dodatkov (dodatku č. 1 až 11) bol splátkový kalendár, z ktorého vyplýva, že prvé splátky žalobcu boli najprv započítavané na príslušenstvo pohľadávky, pričom tieto splátky postupne rástli a až poslednú splátku každého jednotlivého splátkového kalendára tvorila istina poskytnutého úveru.

14. Žalobca a právny predchodca žalobcu spoločnosť Tatra credit a.s. dňa 29.11.2011 uzavreli zmluvu o záložnom práve č. 281/11. Predmetom tejto zmluvy o záložnom práve bola dohoda zmluvných strán o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam ako zálohu špecifikovaného v čl. II. tejto zmluvy za účelom zabezpečenia pohľadávky záložného veriteľa vyplývajúcej z úverovej zmluvy č. 281/11 s tým, že výška úveru bola uvedená v sume 6.500,-- Eur a najvyššia hodnota istiny do ktorej sa zabezpečovali pohľadávky bola stanovená na sumu 77.000,-- Eur (časť I, bod 3, písm. a)). Podľa časti I., bod 3, písm. b) touto zmluvou sa okrem pohľadávok z úverovej zmluvy podľa bodu 3 písm. a) časti I. tejto zmluvy zabezpečujú aj pohľadávky, ktoré v budúcnosti vzniknú záložnému veriteľovi voči dlžníkovi z titulu poskytnutia ďalšieho akéhokoľvek úveru podľa úverovej zmluvy, ktorá môže byť uzavretá medzi záložným veriteľom a dlžníkom v budúcnosti, za podmienky, že ako najvyššia hodnota súčtu istiny pohľadávky v zmysle § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka do ktorej sa zabezpečujú pohľadávky podľa tohto článku sa určuje vo výške uvedenej v časti I., bod 3 písm. af) a záložný veriteľ takto zriadené záložné právo prijíma. Podľa časti I., bod 3, písm. g) pre účely zmluvy o záložnom práve obsiahnutej v tejto listine sa pohľadávkou záložného veriteľa (a to aj v prípade premlčania) rozumie pohľadávka a jej príslušenstvo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá vznikne, resp. vznikla v dôsledku plnenia záložného veriteľa záložcovi bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. V časti II, čl. II. zmluvy o záložnom práve je určený predmet záložného práva k nehnuteľnosti konkretizovaný údajmi zapísanými v katastri nehnuteľností. V časti II., čl. V. zmluva o záložnom práve obsahuje zmluvné pokuty.

15. Súd prvej inštancie v predmetnej veci prvýkrát rozhodol rozsudkom sp.zn. 17Csp/46/2016-326 zo dňa 21.06.2018 tak, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX,-- vo výlučnom vlastníctve žalobcu neexistuje, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť primerané finančné zadostučinenie vo výške 700,-- Eur a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v

rozsahu 100 %. Uvedené rozhodnutie Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací uznesením sp.zn. 41Co/42/2018-391 zo dňa 23.01.2019 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie po zrušujúcom rozhodnutí odvolacím súdom opätovne rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca. Odvolací súd v predmetnej veci nariadil pojednávanie, na ktorom odvolací súd umožnil žalovanému vyjadriť sa k námietke premlčania vznesenej žalobcom v odvolaní proti napadnutému rozsudku. Odvolací súd na tomto pojednávaní zároveň v rámci predbežného právneho posúdenia veci strany oboznámil s tým, že úverovú zmluvu považuje za spotrebiteľskú a že je nutné v konaní aplikovať § 103 ods. 1, prvá veta Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 101 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd o odvolaní žalobcu rozhodol rozsudkom sp.zn. 41Co/80/2019-483 zo dňa 20.02.2020 tak, že prvou výrokovou vetou rozsudok súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete, ktorou súd zamietol žalobu o určenie neexistencie práva zmenil a určil, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č.P. vo výlučnom vlastníctve žalobcu neexistuje, druhou výrokovou rozsudok súdu prvej inštancie v prvej výrokovej vete, ktorou zamietol žalobu o priznanie primeraného finančného zadostučinenia potvrdil, treťou výrokovou vetou rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti druhej výrokovej vety zmenil tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného konania a štvrtou výrokovou vetou žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Na základe podaného dovolania žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 4Cdo 168/2020-552 zo dňa 23.02.2022 rozsudok odvolacieho súdu sp.zn. 41Co 80/2019 zo dňa 20.02.2020 vo vyhovujúcom výroku (prvá výroková veta) a vo výroku o trovách konania (tretia a štvrtá výroková veta) zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že odôvodnenie uvedené odvolacím súdom v bodoch 37. a 38. napadnutého rozhodnutia nenapĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP a § 387 ods. 3 CSP a že v danom prípade bolo povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými dovolateľom v konaní pred odvolacím súdom vzhľadom na vznesenú námietku premlčania záložného práva uplatnenou v odvolaní.

16. Predmetom odvolacieho konania po zrušujúcom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo 168/2020-552 zo dňa 23.02.2022 ostalo odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie sp.zn. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 07.05.2019 v časti, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie neexistencie záložného práva a druhej výrokovej vety, ktorou rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

17. Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu 29.11.2011 (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

18. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

19. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

20. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

21. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

22. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

23. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

24. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

25. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

26. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

27. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

28. Podľa § 151b ods. 1 Občianskeho zákonníka, záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou, schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu, alebo zákonom. Zmluva o zriadení záložného práva na hnuiteľnú vec sa nemusí uzatvoriť v písomnej forme, ak záložné právo vzniká odovzdaním veci podľa tohto zákona.

29. Podľa § 151b ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmluve o zriadení záložného práva sa určí pohľadávka, ktorá sa záložným právom zabezpečuje, a záloh.

30. Podľa § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmluve o zriadení záložného práva sa určí najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje hodnotu zabezpečenej pohľadávky.

31. Podľa § 151b ods. 4 Občianskeho zákonníka, záloh môže byť v zmluve o zriadení záložného práva určený jednotlivo, čo sa týka množstva a druhu alebo iným spôsobom tak, aby kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť.

32. Podľa § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka, záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky.

33. Podľa § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná.

34. Podľa § 151m ods. 1 Občianskeho zákonníka, začatie výkonu záložného práva je záložný veriteľ povinný písomne oznámiť záložcovi a dlžníkovi, ak osoba dlžníka nie je totožná s osobou záložcu, a pri záložných právach registrovaných v registri záložných práv aj zaregistrovať začatie výkonu záložného práva v tomto registri, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak. V písomnom oznámení o začatí výkonu záložného práva záložný veriteľ uvedie spôsob, akým sa uspokojí alebo sa bude domáhať uspokojenia zo zálohu.

35. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

36. Na deň 16.11.2022 nariadil odvolací súd pojednávanie. Žalobca na pojednávaní uviedol, že trvá na všetkých skutočnostiach uvedených vo vyjadrení k podanému dovolaniu a viac nechce nič dodať.

37. Žalobca po zhrnutí svojich návrhov sa vyjadril k dokazovaniu a k právnej stránke veci tak, že uviedol, že zotrúva na všetkých vyjadreniach, ktoré predniesol v písomnom vyjadrení k dovolaniu jeho právny zástupca a doplnil, že žalovaný sa dopúšťa úžery, priamo ho vydieral, posielal za ním troch ľudí, kde vybral finančné prostriedky od žalovaného a následne mu ich musel v hotovosti vrátiť, následkom čoho musel právny predchodca žalovaného aj opustiť Slovenskú republiku a zrejme mal zakázanú činnosť na Slovensku.

38. Odvolací súd považoval v prvom rade za nevyhnutné posúdiť, či úverová zmluva v znení jej dodatkov uzatvorená medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného, je zmluvou spotrebiteľskou. Uvedené bolo sporné v priebehu celého konania, avšak súd prvej inštancie sa napriek rozsiahlemu odôvodneniu svojho rozsudku s uvedeným dostatočne nevysporiadal. V prvom rade je preto nevyhnutné uviesť, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, a teda je vždy uzatváraná podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu zmluvných strán. S ohľadom na povahu zmluvných strán - dodávateľ a spotrebiteľ - potom možno považovať úverovú zmluvu aj za zmluvu spotrebiteľskú. Odvolací súd mal zo záhlavia úverovej zmluvy za preukázané, že bola uzatvorená podľa § 497 Obchodného zákonníka a podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Veriteľ - obchodná spoločnosť Tatra credit, a.s. bol v zmluve označený obchodným menom, sídlom spoločnosti a identifikačným číslom, a teda možno s poukazom na ustanovenie § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dôjsť k záveru, že zmluvu uzatváral ako dodávateľ. Dlžník bol identifikovaný duplicitne, a to jednak ako fyzická osoba - podnikateľ s uvedením názvu spoločnosti, miesta podnikania a identifikačného čísla a zároveň ako fyzická osoba - nepodnikateľ s uvedením jeho mena, priezviska, adresy trvalého bydliska, dátumu narodenia, rodného čísla a čísla občianskeho preukazu. V čl. 1 zmluvy bol ako typ nebankového úveru uvedený „podnikateľský“.

39. Žalovaný síce v priebehu konania tvrdil, že úverová zmluva nie je zmluvou spotrebiteľskou, avšak neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, pretože kto tvrdí aj dokazuje a žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že by boli finančné prostriedky žalobcovi poskytnuté na účely podnikania. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 243/07-25 zo dňa 19.06.2008, v ktorom „...ústavný súd odkazuje na všeobecne platný princíp, podľa ktorého ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, javí sa byť spravodlivým vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy uložil. Zmyslom tohto princípu je neumožniť strane naformulovať v zmluve ustanovenie pripúšťajúce viacvýznamový výklad a následne v zlej viere zneužiť mnohoznačnosť tohto ustanovenia na úkor záujmov druhej zmluvnej strany.“ Odvolací súd teda pri výklade zmluvy prihliadol na okolnosti, ktoré sprevádzali jej uzatvorenie.

40. Odvolací súd zastáva názor, že úverová zmluva v zmysle jej dodatkov má povahu jednostrannej adhézne zmluvy, obsah ktorej nesvedčí tomu, že by jej uzatvoreniu predchádzali rokovania typické pre uzatváranie zmlúv medzi podnikateľskými subjektmi, keďže ide o predtlačný formulár. Je pritom povinnosťou veriteľa, resp. jeho právneho nástupcu, preukázať, že peňažné prostriedky boli dlžníkovi - žalobcovi poskytnuté na účel podnikania. Zároveň je potrebné uviesť, že aj v prípade, ak je dlžník v zmluve identifikovaný IČO-m, nie je možné automaticky vyvodiť záver, že pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Zo zmluvy o úvere nemožno jednoznačne a spoľahlivo ustáliť, že žalobca uzatváral zmluvu ako nespotebiteľský subjekt v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a to vzhľadom na jeho už vyššie uvedené dvojité označenie, preto je namieste aplikácia ustanovenia § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

41. Pri tomto hodnotení je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že živnostenský register je verejne dostupný zoznam podnikateľov, ktorým bolo vydané živnostenské oprávnenie, takže aj informácie identifikujúce žalobcu ako podnikateľa sú voľne prístupné vo verejnej časti živnostenského registra. Naopak, údaje identifikujúce ho ako fyzickú osobu - nepodnikateľa nie sú verejne prístupné a je ich možné získať len z dokladov, ktoré žalobca poskytol pri vybavovaní zmluvy o úvere, napr. občiansky preukaz, ktorý bol pri uzatváraní úverovej zmluvy použitý nielen na identifikáciu, či ide o totožnú osobu ako predložila živnostenské oprávnenie, ale údaje z občianskeho preukazu boli do zmluvy o úvere priamo zahrnuté (napr. rodné číslo, číslo občianskeho preukazu). Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe prípady, keď nebankové spoločnosti poskytujúce spotrebiteľské úvery bez bližšieho zisťovania do zmluvy o úvere uviedli, že finančné prostriedky dlžníkovi poskytli na účel podnikania, a to len z toho dôvodu, že žiadateľ o úver mal živnostenské oprávnenie.

42. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k názoru, že úverová zmluva č. 281/11 zo dňa 29.11.2011 a dodatky k nej uzatvorené sú zmluvami spotrebiteľskými. Vzhľadom na akcesorickú povahu záložného práva je za spotrebiteľskú zmluvu potrebné považovať aj zmluvu o záložnom práve. Odvolací súd predpokladal, že súd prvej inštancie sa aspoň v takomto rozsahu vysporiada s hodnotením predloženej úverovej zmluvy ako aj zmluvy o záložnom práve, čo sa však nestalo.

43. Odvolací súd posudzoval námietky žalobcu týkajúce sa platnosti uzavretej úverovej zmluvy v spojení s dodatkami k zmluve o úvere č. 1 až 11 a následne platnosti zmluvy o záložnom práve uzavretej medzi žalobcom a právny predchodcom žalobcu spoločnosťou Tatra credit, a.s.

44. Odvolací súd zistil, že medzi právnym predchodcom žalovaného a žalovaným bola uzavretá úverová zmluva v spojení s dodatkami k zmluve o úvere č. 1 až 11, na základe ktorých právny predchodca žalovaného žalobcovi poskytol úver v celkovej výške 63.300,-- Eur, ako to vyplýva z potvrdení o prevzatí finančných prostriedkov žalobcom o osobnom prevzatí finančných prostriedkov vo výške 25.000,-- Eur (č.l. 138 až 142 spisu) a z čestných vyhlásení a pokladničných potvrdení o prijatí finančných prostriedkov vo výške 38.300,-- Eur na účet žalobcu (č.l. 143 až 151 spisu).

45. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že skôr ako preskúma platnosť zmluvy o záložnom práve je potrebné prejudiciálne preskúmať platnosť úverovej zmluvy v spojení s jej dodatkami č. 1 až 11 uzavretej medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom. Súd prvej inštancie vo vzťahu k námietke žalobcu, že úverová zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a z tohto dôvodu je neplatná v celom rozsahu, v napadnutom rozhodnutí len konštatoval, že skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu a že v konaní nebolo žalovaným, ktorý je právnym nástupcom pôvodného veriteľa vyvrátené, že by úverová zmluva, či jej dodatky, ako aj záložná zmluva neboli individuálne dohodnuté v zmysle, že by ich žalobca mal možnosť pred podpisom ovplyvniť. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne v napadnutom rozhodnutí správne posúdil platnosť úverovej zmluvy vrátane jej dodatkov a záložnej zmluvy, avšak napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti považoval za nedostatočné a nepreskúmateľné, nakoľko súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom nevysporiadal s jednotlivými námietkami žalobcu týkajúcimi sa platnosti zmluvy vznesenými v konaní.

46. Žalobca v konaní namietal, že úverová zmluva v spojení s jej dodatkami obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dojednané, a to čl. VII. ods. 2) úverovej zmluvy, čl. VII. ods. 4) úverovej zmluvy, čl. X. úverovej zmluvy, čl. XX., ods. 2) úverovej zmluvy, čl. XX., ods. 12) úverovej zmluvy, čl. XXI. úverovej zmluvy. Odvolací súd po preskúmaní námietok žalobcu týkajúcich sa neplatnosti úverovej zmluvy dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplyva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. S poukazom na citované ustanovenie Občianskeho zákonníka bolo potrebné určiť, či sú neplatné len jednotlivé ustanovenia úverovej zmluvy, ktorých neplatnosť nezakladá neplatnosť celej zmluvy, resp. úverová zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom je absolútne neplatným právnym úkonom.

47. Pokiaľ žalobca namietal ako neprijateľnú podmienku čl. VII. ods. 2) úverovej týkajúceho sa oprávnenia veriteľa v prípade porušenia povinnosti dlžníkom v stanovenej lehote doplniť zabezpečenie pohľadávky vyhlásiť úver za predčasne splatný odvolací súd uvádza, že aj v prípade, ak by dospel k záveru, že tento článok úverovej zmluvy predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, neplatnosť tohto článku by nespôsobovalo neplatnosť celej úverovej zmluvy, nakoľko toto ustanovenie úverovej zmluvy je možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Odvolací súd tiež dospel k záveru, že ak by aj žalobcom uplatnená námietka, že čl. VII. ods. 4) úverovej zmluvy upravujúceho možnosť zosplatenia úveru v prípade, ak predmet zabezpečenia úveru nie je poistený alebo ak poisťné nie je vinkulované v prospech veriteľa, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a z tohto dôvodu by bola neplatná, neplatnosť tohto článku nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy, nakoľko aj tento článok je možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Odvolací súd dospel k rovnakému záveru aj v prípade žalobcom namietaných neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v čl. X. úverovej zmluvy týkajúceho sa zmluvných pokút, článku XX. ods. 2) úverovej zmluvy týkajúceho sa aplikácie Obchodného zákonníka

na predmetnú zmluvu, čl. XX. ods. 12) úverovej zmluvy týkajúcej sa poradia platieb dlžníka (žalobcu), v akom budú započítané na úhradu pohľadávky a nakoniec aj čl. XXI. úverovej zmluvy, v ktorom si zmluvné strany dohodli splátkový kalendár. Odvolací súd dospel k záveru, že aj v prípade, ak by dospel k záveru, že uvedené ustanovenia úverovej zmluvy sú neplatné, ich neplatnosť nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy, nakoľko je ich možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Odvolací súd uvádza, že sa neprijateľnosťou žalobcom namietaných zmluvných podmienok detailne nezaoberal, nakoľko aj v prípade, ak by uvedené ustanovenia úverovej zmluvy obsahovali neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by spôsobili ich neplatnosť, ich neplatnosť by nezakladala záver o neplatnosti celej úverovej zmluvy. Rovnako by neplatnosť celej úverovej zmluvy nezakladala ani nesprávne uvedenie úrokovej sadzby v úverovej zmluve, ani porušenie povinnosti právneho predchodcu žalobcu pri uzatváraní úverovej zmluvy vyplývajúcej z § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, t.j. povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru, pričom neplatnosť týchto zmluvných podmienok by mohla byť sankcionovaná len bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru podľa § 11 zákona o spotrebiteľských úveroch. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že úverová zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom bola uzavretá platne.

48. Žalobca ďalej sa v konaní domáhal určenia neexistencie záložného práva vzniknutého titulom zmluvy o záložnom práve, ktorá slúžila na zabezpečenie úverovej zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným. Zo zmluvy o záložnom práve odvolací súd zistil, že táto obsahuje všetky podstatné náležitosti podľa § 151b Občianskeho zákonníka, a to určenie pohľadávky, ktorá sa záložným právom zabezpečuje a predmet záložného práva, najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, pričom podľa § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky. Pokiaľ žalobca namietal, že hodnota zálohu niekoľkonásobne prekračuje výšku zabezpečenej pohľadávky (podľa úverovej zmluvy pohľadávka vo výške 6.500,-- Eur), odvolací súd uvádza, že k platnosti zmluvy o záložnom práve zákon nevyžaduje, aby bola daná „proporcia“ medzi výškou pohľadávky a hodnotou veci, ktorá má byť založená. Záložné právo má, ako vyplýva z ustanovení § 151a ods. 1 časti vety pred čiarkou Občianskeho zákonníka v prvom rade funkciu zabezpečovaciu; zabezpečuje pohľadávku záložného veriteľa už od okamžiku svojho vzniku, vedie (motivuje) dlžníka k tomu, aby pohľadávku záložného veriteľa dobrovoľne splnil, a záložnému veriteľovi poskytuje istotu, že sa bude môcť uspokojiť zo zálohu, ak nebude jeho pohľadávka riadne a včas splnená. Ak nebola pohľadávka záložného veriteľa riadne a včas splnená, uplatní sa uhradzovacia funkcia záložného práva; záložný veriteľ je oprávnený uspokojiť sa zo zálohu bez toho, aby sa musel spoliehať na to, že sa domôže úhrady svojej pohľadávky z majetku (iného majetku) dlžníka. Z uvedenej povahy záložného práva vyplýva, že jeho cieľom je v prvom rade zabezpečenie veriteľa proti rizikám spojeným s tým, že mu vzniká pohľadávka u obligačného dlžníka. Pre zabezpečenie tejto ochrany je významné, akú hodnotu má založená vec len dovtedy, kým veriteľa presvedčí ponúknutý záloh o tom, že (s ohľadom na toto zabezpečenie) má poskytnúť obligačnému dlžníkovi plnenie (budúcu pohľadávku). Zákon sám pre vznik záložného práva podmienku „proporcie“ medzi hodnotou (výškou) zabezpečenej pohľadávky a hodnotou zálohu nestanovuje. Okolnosť, že záloh má prípadne väčšiu (aj niekoľkonásobne) alebo menšiu hodnotu, než je hodnota zabezpečenej pohľadávky preto na platnosť záložnej zmluvy nemôže mať vplyv (viď rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21Cdo/1425/2008 zo dňa 16.04.2009). S poukazom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že skutočnosť, že hodnota zálohu niekoľkonásobne prekračuje výšku poskytnutého úveru v čase uzavretia úverovej zmluvy sama o sebe nemôže spôsobiť neplatnosť záložnej zmluvy.

49. V predmetnej veci bola medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom uzavretá zmluva o záložnom práve na zabezpečenie pohľadávky žalobcu vyplývajúcej úverovej zmluvy uzavretej dňa 29.11.2011, pričom výška úveru bola v zmluve o záložnom práve stanovená v sume 6.500,-- Eur a najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa zabezpečovali pohľadávky bola stanovená na sumu 77.000,-- Eur, pričom táto skutočnosť vzhľadom na uvedené nemôže mať na platnosť zmluvy o záložnom práve vplyv. Odvolací súd zároveň uvádza, že medzi žalobcom a právnym predchodcom žalobcu boli uzavreté aj dodatky k úverovej zmluve, z ktorých vyplýva, že žalovanému bol poskytnutý úver v celkovej výške 63.300,-- Eur. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že námietka žalobcu, že uvedené predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku zmluvy o záložnom práve, t.j. neplatnosť tejto podmienky v uvedenej zmluve je nedôvodná.

50. Pokiaľ žalobca namietal, že zmluva o záložnom práve obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky v časti I., bod 3, písm. g) upravujúce pohľadávky ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti, odvolací súd poukazuje, že aj ustanovenie § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá, že záložným právom je možné zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky. Z uvedeného dôvodu uvedenú zmluvnú podmienku nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá by spôsobovala neplatnosť tohto ustanovenia zmluvy. Pokiaľ žalobca namietal, že časť II., čl. V. zmluvy o záložnom práve obsahujúca úpravu zmluvných pokút je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, odvolací súd uvádza, že aj v prípade, ak by dospel k záveru, že toto ustanovenie záložnej zmluvy predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, táto by nespôsobilá neplatnosť celej zmluvy o záložnom práve, nakoľko je ju možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy.

51. Vzhľadom na to, že odvolací súd dospel k záveru, že medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom bola platne uzavretá úverová zmluva, na zabezpečenie ktorej bolo zmluvou o záložnom práve zriadené v prospech žalobcu záložné právo a záložná zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti podľa § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka, odvolací súd dospel k záveru zmluva o záložnom práve uzavretá medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom je platná. Odvolací súd preto dospel k záveru, že v danom prípade záložné právo vzniknuté na základe zmluvy o záložnom práve uzavretej medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného existuje, a preto námietky žalobcu o neplatnosti zmluvy o záložnom práve považoval za nedôvodné.

52. Odvolací súd ďalej posudzoval, či námietka premlčania záložného práva vznesená žalobcom v odvolaní proti napadnutému rozsudku je dôvodná. Odvolací súd uvádza, že pri posudzovaní premlčania záložného práva je potrebné postupovať podľa všeobecnej úpravy § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka upravujúceho premlčanie, ako aj dôsledky premlčania vo vzťahu k záložnému právu.

53. Odvolací súd považoval za nepochybné, že záložné právo je právom, ktoré premlčaniu podlieha, pretože nejde o majetkové právo, ktoré by bolo z možnosti premlčania vylúčené (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 250/2011-30 zo dňa 08.12.2011, str. 17, ale aj napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo 2185/2009 zo dňa 21.12.2010). Práve vyššie citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sa zaoberalo otázkou prípadnej formulácie žalobného petitu žaloby podanej záložcami, ktorí sa úspešne domôžu premlčania záložného práva. Z citovaného rozhodnutia vyplýva: „Ak preukáže záložný dlžník, že záložný veriteľ uplatnil (môže uplatniť) právo na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu (najsôr) po uplynutí stanovenej doby, a ak sa dovoľá premlčania záložného práva, nie je možné zamietnuť jeho žalobu o určenie, že tu (premlčané) záložné právo nie je, len s poukazom na to, že premlčanie nie je dôvodom zániku záložného práva a že premlčané záložné právo „ani po zamietavom právoplatnom rozhodnutí súdu nezaniká“ a je len „oslabené o tzv. nárok a jedná sa o tzv. naturálne právo“. Ak sa záložný dlžník dovoľal (dôvodne) premlčania záložného práva je potom nepochybné, že záložný veriteľ už sa nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu, a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom pre uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Opačný názor vo svojich dôsledkoch popiera význam premlčaného záložného práva a priznáva súdnu ochranu prejavujúcu sa zamietnutím žaloby, ktorá smerovala proti výkonu premlčaného práva, napriek tomu, že - ako vyplýva z ust. § 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka - premlčané právo nie je možné priznať“. Na uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sa odvoláva aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 250/2011-30 zo dňa 08.12.2011 pri riešení ďalšieho osudu úspešne namietaného premlčaného záložného práva. Bližšie sa však ústavný súd ďalšiemu osudu záložného práva nevenoval, poukázal len na citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky. Toto rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky okrem iného uvádza: „Aj keď premlčané právo pretrváva - všeobecne ponímané - ako tzv. naturálna obligácia, nie je možné takýto záver bez ďalšieho vzťahovať tiež na záložné právo. K speňaženiu zálohu môže dôjsť na návrh záložného veriteľa, ak neurčí zvláštny právny predpis iné spôsoby speňaženia, vo verejnej dražbe, vykonávanej podľa zákona č. 26/2000 Sb. o verejných dražbách, alebo súdnym predajom zálohu. Ak namietne záložný dlžník dôvodne premlčanie záložného práva, nie je možné tu úspešne dovodiť tzv. naturálnu obligáciu spočívajúcu v možnosti uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu, pretože speňaženie zálohu na návrh záložného veriteľa tu už nemôže byť vykonané a dobrovoľné splnenie práva (nároku) na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu záložným dlžníkom nie je pojmovou

možné; k prijatiu „premlčaného dlhu“ teda v tomto prípade na rozdiel od záväzkových právnych vzťahov už z povahy veci nemôže dôjsť“.

54. Pre vyriešenie otázky plynutia premlčacej doby záložného práva bolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné v prvom rade vyriešiť otázku začiatku plynutia tejto doby. Podľa citovaného § 101 Občianskeho zákonníka premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz. Z citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21Cdo/2185/2009 vyplýva, že premlčacia doba záložného práva je trojročná a beží odo dňa, kedy mohol byť právo zo zálohu vykonané prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka), pričom na území Českej republiky a Slovenskej republiky ide o totožnú úpravu začiatku plynutia premlčacej doby podľa § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Rovnaký záver vyplýva aj z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II.ÚS 250/2011-30 zo dňa 08.12.2011 (str. 17, posledný odsek).

55. Odvolací súd v predmetnej veci mal z obsahu spisu preukázané, že v konaní nebolo sporné, že splatnosť poslednej splátky v zmysle dodatku č. 11 k zmluve o úvere zo dňa 24.02.2015 bola dohodnutá na deň 29.08.2015. Od tohto dátumu podľa názoru odvolacieho súdu začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie záložného práva a trojročná premlčacia doba na jeho uplatnenie by uplynula dňom 29.08.2018. Odvolací súd uvádza, že pri výkone záložného práva dochádza aj k spočívaniu premlčacej doby analogicky podľa § 112 Občianskeho zákonníka. V danom prípade súd prvej inštancie v predmetnom konaní uznesením sp.zn. 17Csp/46/2016-62 zo dňa 29.09.2016 návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Zvolen na základe záložnej zmluvy, ktorá je predmetom tohto konania, až do právoplatného skončenia vo veci samej. Uvedené uznesenie sa stalo právoplatným dňa 03.11.2016 a vykonateľným dňom 18.10.2016. Nariadením neodkladného opatrenia v súlade s § 112 Občianskeho zákonníka došlo k prerušeniu plynutia premlčacej doby na uplatnenie záložného práva, nakoľko nariadením neodkladného opatrenia, ktorým je záložnému veriteľovi uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva nie je možné posudzovať obdobie trvania neodkladného opatrenia na ťarchu záložného veriteľa tým spôsobom, že počas jeho trvania plynie premlčacia doba záložného práva. Nakoľko nariadené neodkladné opatrenie trvá až do právoplatného skončenia predmetnej veci, odvolací súd dospel k záveru, že premlčacia doba záložného práva nariadením neodkladného opatrenia prestala plynúť a z uvedeného dôvodu nedošlo k premlčaniu práva žalovaného na výkon záložného práva. Odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcom vznesená námietka premlčania záložného práva je nedôvodná.

56. Žalobca v odvolaní namietal nesprávnosť aj druhej výrokovej vety napadnutého rozhodnutia, ktorou súd prvej inštancie žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie o náhrade trov konania rozhodol podľa pomeru úspechu žalovaného v konaní v súlade s § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom na to, že žalovaný mal v konaní plný úspech, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie o náhrade trov konania rozhodol správne.

57. S poukazom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie neexistencie záložného práva a druhej výrokovej vety podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

58. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu v plnom rozsahu priznal žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 v nadväznosti na § 251 CSP súd prvej inštancie.

59. Rozsudok bol jednohlasne schválený členmi odvolacieho senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).